

Besluit

Besluit strekkende tot het verlengen van de accreditatietermijn tot in totaal zes jaar van de opleiding hbo-bachelor Management van de Leefomgeving (voorheen: Plattelandsvernieuwing) van de Hogeschool Van Hall Larenstein

	Gegevens	
datum	29 mei 2015	Naam instelling : Hogeschool Van Hall Larenstein
onderwerp	Definitief besluit accreditatie hbo-ba Plattelandsvernieuwing van de Hogeschool Van Hall Larenstein (003735)	Naam opleiding : hbo-bachelor Management van de Leefomgeving (voorheen: Plattelandsvernieuwing) (240 ECTS)
uw kenmerk	2014-1287	Datum aanvraag : 12 november 2014
ons kenmerk	NVAO/20151379/ND	Variant opleiding : voltijd
bijlagen	3	Graad opleiding : Bachelor of Science
		Locaties opleiding : Wageningen
		Datum goedkeuren : 26 april 2011
		Panel 1^e beoordeling : 22 april 2014
		Datum goedkeuren : 16 en 17 mei 2011, 1 ^{ste} beoordeling
		Panel 2^e beoordeling : september 2011 en december 2012, 1 ^{ste} beoordeling
		Datum locatiebezoeken : 1 september 2013 tot en met 31 augustus 2016
		Datum visitatierapport : 10 – 12 juni 2014
		Accreditatiebesluit NVAO : 22 oktober 2014

Aanvullende informatie

De opleiding is in eerste instantie beoordeeld volgens het kader van de beperkte opleidingsbeoordeling. Dit heeft geresulteerd in een besluit van de NVAO van 28 augustus 2013. Na intrekking van de aanvraag voor de instellingstoets is de opleiding beoordeeld op basis van de aanvullende uitgebreide opleidingsbeoordeling. Daarbij beoordeelde het panel de standaarden die al in de eerste beoordeling aan de orde zijn geweest niet opnieuw. Bij de eerste beoordeling heeft de NVAO bij brief van 8 maart 2012 de instelling aanvullende informatie gevraagd over de rendementcijfers, het opleidingsniveau van de docenten en de studielast, en tevens het betrokken evaluatiebureau om aanvullende informatie omtrent de beoordeling van de afstudeerwerken.

¹ UOB = uitgebreide opleidingsbeoordeling

Pagina 2 van 12 Bij e-mail van 19 maart 2012 heeft de NVAO de aanvullende informatie ontvangen van Hogeschool Van Hall Larenstein, en per e-mail van 28 maart 2012, van het evaluatiebureau. In een gesprek met het panel op 18 april 2012 is afgesproken dat het visitatierapport herschreven zou worden. Dit herschreven rapport heeft de NVAO in december 2012 ontvangen. Voor de besluitvorming heeft het herschreven rapport als basis gediend. De NVAO heeft bij e-mail van 1 juni 2013 de instelling om aanvullende informatie gevraagd over de voorzieningen en de examencommissie. Bij brief van 27 juni 2013 heeft de NVAO de instelling verzocht om het panel te vragen om aanvullende informatie over de afwegingen van het panel die hebben geleid tot de beoordeling voldoende op standaard 2. Bij brief van 10 juli 2013 heeft de NVAO de aanvullende informatie van de instelling ontvangen. De NVAO heeft de in 2012 en 2013 aangeleverde aanvullende informatie betrokken in haar besluitvorming.

Beoordelingskaders

- Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).
- Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).
- NVAO | Protocol aanvullende beoordeling | 17 juni 2013.

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in de visitatierapporten en de aanvullende informatie deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel van het eerste visitatiepanel van september 2011 en december 2012

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel (hierna ook the assessment committee).

On 16 and 17 May 2011 an assessment committee of AeQui has performed an assessment of the programme B Rural Innovation of Van Hall Larenstein in Wageningen. The overall judgement of the committee regarding the quality of the programme is satisfactory. The aim of the professional Bachelor's programme Rural Innovation and it's major Regional Development and Innovation, is to ensure graduates are suitable candidates for jobs offered by rural development organizations. They know how to deal with challenges faced by people living and working in the country side throughout Europe as well as in developing countries. Graduates are capable of co-managing rural development projects, mobilizing rural development expertise (local and non-local), reinforcing grass root level rural organizations, facilitating multi- stakeholder processes and strengthening networks between stakeholders of rural development interventions. Graduates as process facilitators have sufficient knowledge and experience to advise on innovative processes, be it at farm level or at regional level. This RDI programme is fairly unique in the Netherlands with its 4-year English-taught programme in regional development with a focus on the Netherlands, Europe and developing countries.

The assessment committee qualifies the intended learning outcomes as satisfactory. The programme focuses on three job profiles to which RDI graduates may be promoted after an estimated five years: Project or programme coordinator/manager, Facilitator of multistakeholder processes, and Area broker/networker. Since facilitator and area broker/networker have similarities, the RDI programme trains its students to become junior project/process managers and junior facilitators in regional development programmes, in both European and Non-European countries. Career opportunities for RDI graduates exist in governmental and non-governmental organizations that implement projects and programmes in rural areas in and outside the EU. However, a lot is changing in the professional working field in the last couple of years: for example the effects of the economic crisis and also the effects of globalisation are getting much clearer. This and more has led to the collapse of the Western-European labour market and a change toward more private oriented markets. These changes demand adaptation of the competences from the graduates. That's why the assessment committee advises the RDI team to develop a shared vision on these developments, ultimately to create clarity for the students and graduates and make the programme sustainable for the next ten to fifteen years.

In the programme, the intended learning outcomes are matched with the up to date job based requirements of the professional discipline. There is coherence between the Dublin Descriptors and the intended learning outcomes. The programme assured this through comparing the assessment criteria of each competence at the final level with the Descriptors.

Teaching-learning environment

The assessment committee qualifies the teaching- learning environment as satisfactory. The programme covers the learning outcomes.

There are several strong points to the programme: because of the students from abroad the student population automatically creates a multicultural setting, which prepares the students on the professional domain. The assessment committee is very positive about the fact that students get a lot of experience in multicultural teamwork. This is one of the crucial competences they will use once they graduated and enter the professional domain. Because the programme emphasis this so strongly, the assessment committee qualifies this aspect as excellent.

The down side to that is the fact that students indicate they would like to have more theory in the programme. Since the professional field has been changing quite rapidly the last couple of years, the used methodologies in process-approach seem somewhat outdated. New concepts like place/space- based development and social responsibility seem under exposed in the curriculum. Along with updating the intended learning outcomes, this could be renewed as well. The support system is good and accessible, teachers can always be contacted by the students.

Assessment and achieved learning outcomes

The assessment committee qualifies the assessment and achieved learning outcomes as good. As the competences are leading for the assessments, it is assured that the actual competences are assessed. Therefore, the assessments are valid in the sense that they measure the criteria explicitly stated in the competence descriptions. The assessments measure what they aim to measure. Also the assessments make a distinction between students who can apply knowledge and skills and students who don't. Therefore the assessment committee confirms the validity and reliability of the assessments.

Pagina 4 van 12 The assessments and thesis report are all of a professional bachelor's level, sometimes they can be fairly complex. Both conversations with students as well as alumni, and studying the thesis reports have led the assessment committee to the conviction that the students are ambitious and motivated.

The assessment committee was surprised to find out that not many students get typical RDI jobs. For example: in the early days 80% of the alumni found a job they were trained for. But nowadays social projects and development projects are cut down by the new government. Regional expertise is hired first. So these days alumni get a job that doesn't fit the programme and the majority does a master's study after graduation first.

Recommendations

Overall, the assessment committee has a positive picture of the RDI programme. There are some points for further improvement.

The European labour market has strongly diminished for traditional development jobs. The students that graduate will find extreme competition on the labour market from more experienced development consultants. It appears that the funding of the labour market is shifting to more and more private or semi-private parties. To find a job and work for those parties, students need slightly different competences. Most of all, the assessment committee recommends the programme to develop a shared vision on developments and shifts in the labour market and the to be achieved competences. In the same move the programme should update the used methodologies and concepts. The Professional Advisory Committee should have a role in this process.

Definitely the assessment committee thinks that students can and need to be trained in networking and spotting opportunities, more than is happening now in the current programme.

The assessment committee got the impression that some of the used instruments for evaluation and grading, are somehow more complex than necessary. There might be a good role for the examination board in its new position to encourage developments in simplifying the assessment framework.

Aanbevelingen NVAO

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel, in het bijzonder de aanbevelingen om:

- een integrale visie te ontwikkelen op het veranderende werkveld en deze visie expliciet te vertalen naar de competenties en het programma;
- meer theorie in het programma aan te bieden.

Hogeschool Van Hall Larenstein (VHL) richt zich met het opleidingsaanbod op de ontwikkeling van een duurzame samenleving op de domeinen Animals and Business, Delta Areas and Resources en Food and Dairy.

De opleiding Plattelandsvernieuwing, locatie Wageningen, met als nieuwe naam Management van de Leefomgeving (wijziging aangevraagd), in Wageningen is volledig Engelstalig en heeft één major: Regional Development and Innovation. Deze major is gericht op functies bij (plattelands)-ontwikkelingsorganisaties. Studenten leren om te gaan met de uitdagingen van mensen die op het platteland leven en werken in heel Europa en in ontwikkelingslanden. Afgestudeerden kunnen ontwikkelingsprojecten (helpen) leiden, kunnen lokale ontwikkel-initiatieven ondersteunen en verder helpen, kunnen multistakeholder processen begeleiden en netwerken versterken tussen diverse belangenorganisaties. Als procesbegeleiders hebben de afgestudeerden voldoende bagage om te adviseren bij innovatie-processen op het niveau van een boerderij tot aan het niveau van een hele streek.

De jaarlijkse instroom van ongeveer 25 studenten voor deze major bestaat voor klein deel uit buitenlanders van buiten de EU. Het lectoraat Duurzame Agribusiness in Metropolitane gebieden heeft een relatie met deze opleiding.

Inleiding

Hieronder volgt een samenvatting van de oordelen per standaard en het samenvattend oordeel.

Allereerst wil het panel een aantal opmerkingen maken.

Het panel spreekt zijn waardering uit voor de kritische reflectie. Deze was niet alleen informatief maar zeker ook zelf-kritisch en reflectief. Zowel de documentatie als de open gesprekken hebben ertoe geleid dat het panel zich een goed beeld kon vormen van de situatie.

Het viel het panel op dat de studenten die zij gesproken heeft zich veilig voelden en zonder schroom of tekenen van stigmatisering spraken over hun functie-beperkingen. Het panel vindt dit een compliment waard; niet alleen voor de betreffende studenten maar ook voor begeleiders, docenten en medestudenten die gezamenlijk een sfeer van respect en openheid weten te scheppen. Hieronder de oordelen per standaard.

Standaard 6 en 12: Begeleiden van studenten met een functiebeperking

De ambitie van de hogeschool om op het gebied van begeleiding van studenten (met een functie-beperking) tot de top 3 hogescholen in Nederland te behoren is duidelijk waarneembaar in de opzet en uitvoering van de begeleiding. Naast het duidelijk in kaart hebben van de verschillende doelgroepen heeft de hogeschool de begeleiding van studenten met een functie-beperking (FB) gestroomlijnd door daar waar maatwerk nodig is maatwerk te leveren en daar waar standaardoplossingen voldoende deze grondig uit te voeren.

In de begeleiding staat de zelfregie van de student centraal en blijft de begeleiding beperkt tot de studie, met mogelijke doorverwijzing naar anderen voor zaken die niet direct de studie betreffen. Het panel onderschrijft deze uitgangspunten en focus van harte.

De informatievoorziening op studievoortgangsgebied laat te wensen over. De hogeschool is zich bewust van het probleem en heeft een groot traject gestart om het probleem op te lossen.

Management en examencommissie zijn, in vergelijking met andere opleidingen op andere locaties van de hogeschool, minder (formeel) betrokken bij de begeleiding. Hoewel de begeleiding goed functioneert, vindt het panel dat het geheel te afhankelijk is van één decaan, waardoor de begeleiding kwetsbaar is. Een ander punt van aandacht is het, door de beëindiging van het samenwerkingsverband binnen het concern Wageningen UR, wegvallen van het lokaal medisch-sociaal netwerk. De argumenten wegend komt het panel voor de opleiding Plattelandsvernieuwing, locatie Wageningen op een 'voldoende' voor deze standaarden.

Standaard 8: Personeel

Het personeelsbeleid is hogeschoolbreed vastgesteld en geïmplementeerd. Het panel constateert dat het hogeschoolbrede personeelsbeleid en de doorwerking daarvan in de opleidingen duidelijk waarneembaar zijn op zowel individueel niveau als in teamverband. Het personeelsbeleid is eveneens zichtbaar in de aanpak van bijvoorbeeld de werkdruk. Het panel waardeert de enorme drive van docenten en begeleiders om naast inhoudelijke items ook teamontwikkeling en ondersteunende zaken aan te pakken en concludeert daaruit dat het personeelsbeleid vruchten afwerpt.

De hogeschool voldoet (vrijwel) aan de gestelde doelen op het gebied van scholing en didactische kwalificaties. De personele omvang is met een staf- student ratio van 1:21 relatief hoog. Toch is werkdruk een item; de hogeschool bespreekt dit structureel met haar docenten en heeft maatregelen genomen om de werkdruk te reguleren.

Het auditteam beoordeelt standaard 8 met een 'goed'.

Standaard 13, 14 en 15: Kwaliteitszorg

Het panel constateert dat alle opleidingen planmatig periodiek de onderwijseenheden evalueren op minstens de items die VHL-breed zijn afgesproken aan de hand van meetbare doelen. Hiermee en met de externe evaluatiemogelijkheden als de NSE-enquête en de HBO-monitor bewaken de opleidingen de kwaliteit van de beoogde eindkwalificaties, het programma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties.

De planning en uitvoering van de evaluaties zijn in elke opleiding structureel belegd bij de kwaliteitscoördinator. De opleidingen verwerken de resultaten van enquêtes in onder andere de managementinformatie. Het panel is van oordeel dat zowel de opzet en uitvoering van enquêtes aan de hand van meetbare doelen als het genereren van managementinformatie goed belegd en uitgevoerd zijn. Het panel komt tot het oordeel 'goed' voor standaard 13. Kwaliteitszorg is zeker geen 'papierene tijger' bij VHL maar een levend systeem dat meerwaarde levert voor de (dagelijkse) praktijk van onderwijsuitvoering. De uitkomsten van de verschillende evaluaties leiden er aantoonbaar toe dat de opleiding, daar waar gewenst/noodzakelijk, verbetermaatregelen treft om haar doelen te realiseren. Het auditpanel trof hiervan vele voorbeelden aan. De resultaten en analyses van enquêtes leiden ook tot hogeschoolbrede verbeteracties. Het panel spreekt zijn waardering uit voor de manier waarop de kwaliteitscycli op hogeschoolniveau, locatieniveau en opleidingsniveau elkaar beïnvloeden en versterken. Het panel komt voor standaard 14 tot het oordeel 'goed'. Het panel concludeert dat de opleiding op de locatie Wageningen de stakeholders betreft bij de interne kwaliteitszorg, waardoor een werkend systeem ontstaat.

De terugkoppeling van de resultaten van enquêtes en verbeteracties naar studenten kan beter en de betrokkenheid van de examencommissie kan geïntensiveerd worden.

Hoewel de wat informelere aanpak van de kwaliteitszorg passend is bij de huidige schaal, is gezien de verwachte groei een transitie naar een formelere aanpak aan te bevelen.

Pagina 7 van 12 Het panel komt hiermee voor standaard 15 op het oordeel 'voldoende' voor de opleiding Plattelandsvernieuwing.

Algemene conclusie:

Op grond van de hierboven vermelde oordelen en de beslisregels van de NVAO, komt het auditpanel dat de aanvullende beoordeling uitvoerde tot het eindoordeel 'positief' voor de hbo-bacheloropleiding Plattelandsvernieuwing.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen die het panel bij de aanvullende beoordeling heeft gedaan en herbevestigt de aanbevelingen van de eerste beoordeling.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool Van Hall Larenstein te Velp in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 9 april 2015 naar voren te brengen. Bij e-mail van 6 mei 2015 heeft de heer B. Schulte, senior beleidsmedewerker, namens het bestuur van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Dit heeft geleid tot enkele tekstuele aanpassingen.

De NVAO besluit de accreditatietermijn te verlengen van de hbo-bachelor Management van de Leefomgeving (240 ECTS; variant: voltijd; locatie: Wageningen) van de Hogeschool Van Hall Larenstein te Velp. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit is van kracht tot en met 31 augustus 2019.

Den Haag, 29 mei 2015

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	G
Eindoordeel		V

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	
2. Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	
	6. Het programma is studeerbaar.	V
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.	
	3. Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.
9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.		
10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.		
4. Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	V
5. Kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	G
	14. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.	G
	15. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.	V
6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	16. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	
Eindoordeel		Positief

Pagina 11 van 12 **Bijlage 2: panelsamenstelling eerste beoordeling**

- Ir. R. Kloosterman, director, AeQui (voorzitter);
- Prof. A.M. Fuller, adjunct professor, China Agricultural University in Beijing;
- O.J. Ntenje, MSc, senior lecturer on logistics, marketing and supply chain management, HAN University of Applied Sciences;
- Dr F. van Schoubroeck, international consultant, various NGO's and governments;
- student-lid: A. de Brouwer, Language and Culture studies, Utrecht University.

Het panel werd ondersteund door A. van Noort, secretaris (gecertificeerd).

Pagina 12 van 12 **Bijlage 3: panelsamenstelling tweede beoordeling**

- Drs. W.G. van Raaijen is senior adviseur en partner bij Hobéon. Sinds 2004 treedt hij veelvuldig op als lead-auditor (voorzitter) bij accreditatie-audits in het hoger onderwijs;
- Ir. W.T. Fokkema is werkzaam binnen het Technology Transfer Office. De belangrijkste rol hierin is om zakelijke overeenkomsten met bedrijven te sluiten zodat de kennis van de universiteit in processen en producten toegepast kan worden;
- Dr. ir. T. de Bruijn is als lector werkzaam binnen het Kenniscentrum Leefomgeving van hogeschool Saxion. Daarnaast is hij directeur van stedenbouwkundig bureau IAA.
- N. Kreuze is vierdejaars student commerciële economie;

Het panel werd ondersteund door drs. B. Verstegen, secretaris (gecertificeerd).